

Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad

- Dansk Numismatisk Forening • Føroya Myntsavnarafelag • Myntsafrarafélag Íslands •
- Norsk Numismatisk Forening • Numismatiska Föreningen i Åbo • Skånes Numismatiska Förening •
- Nationalmuseets Myntkabinett • Den kgl. Mønt- og Medaillesamling • Kungl. Myntkabinetet •
 - Lunds Universitets Historiska Museum • Myntkabinetet, Universitetet i Oslo •
 - Suomen Numismaattinen Yhdistys • Svenska Numismatiska Föreningen •
 - Arkeologisk museum, Universitetet i Stavanger • NTNU Vitenskapsmuseet •
 - Uppsala universitets myntkabinett • Numismatiska Forskningsgruppen •
 - Myntsafn Seðlabanka og Þjóðminjasafns •

*Knud den Stores udmøntning i
Danmark vest for Øresund i lyset af
Brita Malmers værk*

Del I: Fyn og Jylland

Nr. 2 • Marts 2024

Oslo Myntgalleri

MYNTER • MEDALJER • SEDLER
KJØP • SALG • AUKSJONER

OSLO:

Elisenbergveien 35, 0265 Oslo
Postboks 1403 Vik, 0115 Oslo
Tel.: 22 41 60 00
E-mail: kontakt@oslomyntgalleri.no

BERGEN:

Tel.: 95 17 53 70
E-mail: oyvind@oslomyntgalleri.no

HAUGESUND:

Øvregata 226, 5525 Haugesund
Postboks 4043, 5506 Haugesund
Tel.: 90 88 77 66
E-mail: eirik@oslomyntgalleri.no

www.oslomyntgalleri.no

Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad

Nordisk Numismatisk Union Medlemsblad er udgivet siden 1936 af Nordisk Numismatisk Union. Udkommer i 2024 med fire numre: januar, marts, september og oktober.

Ikke medlemmer kan tegne abonnement ved henvendelse til Lars Eriksson:
lars.i.backa@gmail.com

Redaktion:

Hovedredaktør:

Jens Christian Moesgaard
jens.christian.moesgaard@ark.su.se

Ansvarlig over for presseloven:

Formand for Dansk Numismatisk Forening, Michael Wagner Christiansen.

Lokalredaktioner:

Møntkabinetterne i de enkelte lande

Norge:

Håkon Roland,
hakon.roland@khm.uio.no

Island:

Hrönn Konráðsdóttir
hronn.konradsdottir@thjodminjasafn.is

Sverige:

Cecilia von Heijne
Cecilia.vonHeijne@shm.se

Finland:

Frida Ehrnsten,
frida.ehrnsten@kansallismuseo.fi

Danmark:

Line Bjerg, line.bjerg@natmus.dk

Annonceredaktion:

Torben Hansen
num-rap@numismatik.dk

Eftertryk af artikler med videre kun med forfatterens tilladelse og kun med angivelse af kilden.

Afleveret fra trykkeriet i uge 9
Dystan & Rosenberg ApS.

ISSN 0025-8539

INDHOLD

Jens Christian Moesgaard

*Knud den Stores udmøntning i
Danmark vest for Øresund i lyset af
Brita Malmers værk*

Del I: Fyn og Jylland 37

Numismatisk arrangementer

*Cecilia von Heijne
Internationell ICOMON konferens
i Stockholm 57*

*Cecilia von Heijne, Curt Ekström,
Jens Christian Moesgaard
"Digital numismatisk aften"
– tillämpligt på Internet 57*

Personalia

*In memoriam:
Lars O. Lagerqvist (1929–2023) 58*

Numismatisk litteratur

*Sverre Dyrhaug anmelder
Niels Jørgen Jensen & Mogens Skjoldager
Valdemar Sejrs evige penning.
Hauberg 42b i historisk og numismatisk
belysning.. 60*

MØNTAUKTIONER

Dit jyske alternativ når du skal købe og sælge
Vi afholder 2 årlige møntauktioner, forår og efterår
Kontakt os for salg af enkeltmønter, samlinger og gl. sedler

Vore traditionelle auktioner indeholder altid mange
spændende ting, moderne møbler, smykker, kunst m.m.

Se vor hjemmeside www.ho-auk.dk for næste auktionsdato

HOLSTEBRO AUCTIONER

Stationsvej 76, 7500 Holstebro, Tlf. 97 40 11 11

www.ho-auk.dk

Knud den Stores udmøntning i Danmark vest for Øresund i lyset af Brita Malmers værk

DEL I: FYN OG JYLLAND

Af Jens Christian Moesgaard¹

Brita Malmer (1925-2013) har gennem et langt forskerliv grundigt behandlet de tidlige udmøntninger i Norden. Hendes værk *Serpents and Crosses* var ved hendes død i 2013 ikke helt afsluttet, men dog så fremskredet, at det kunne og burde udgives. Der udestod imidlertid en række løse ender og en mængde detaljer, der skulle tjekkes og kompletteres. Bo Gunnarsson påtog sig uegenyttigt denne opgave ved siden af sine mange andre forpligtelser. I foråret 2023 havde vi den glæde, at det lange ventede værk endelig kunne udgives – en kraftpræstation, både fra Britas og Bos side!

Dette arbejde slutter sig til Malmers tidligere værker, *Nordiska Mynt före år 1000* (1966), *The Sigtuna Coinage 995-1005* (1989) og *The Anglo-Scandinavian Coinage c. 995-1020* (1997). Med disse værker er hovedparten af de nordiske udmøntninger indtil midten af 1030'erne nu dækket af en moderne gennemgang. Hermed har vi endeligt for disse perioder fået en afløser til Haubergs pionerværk fra 1900 om Danmarks mønter i vikingetiden og tidlig middelalder.

Malmers værker tager ikke udgangspunkt i mønten, men i stemplet. Stemplet er en cylinder med møntmotivet i negativ i den ene ende. Understemplene blev fastgjort på et stabilt underlag, og derefter blev en blanket i passende metal, vægt og størrelse lagt ovenpå, overstemplen placeret, og med et hammerslag på toppen af overstemplen var mønten præget. Selve stempelerne er kun yderst sjældent bevaret til i dag, men vi har deres aftryk bevaret på mønterne. Stempelerne var ikke maskinelt tilvirkede, så der var små forskelle mellem dem. Ved nøje at sammenligne to mønter i detaljen er det muligt at give en bedømmelse af, om de er præget med samme eller forskellige stempeler.

Over- og understemplerne blev ikke slidt lige hurtigt, og derfor kan et understempel have været anvendt med flere overstempler og omvendt. Derved kan der opstå kæder eller net af stempelkoblinger, der – med mindre stempelerne er blevet flyttet eller har ”ligget på lager” – viser, at de har været anvendt på samme tid og sted. På den måde har Malmer kunne knytte mønter med uforstæelige indskrifter eller kopier af engelske indskrifter sammen med mønter med angivelse af møntherre og –sted. Hun har kunnet vise, at udmøntningerne var meget større, end vi troede. For eksempel mente man tidligere, at der i Lund kun havde været en kortvarig og fåtallig udmøntning i Svend Tveskægs navn omkring 995, før Knud den Store (1018-1035) i starten af sin regering skulle have tilkaldt engelske møntmestre til hjælp med at starte en egentlig møntprægning, hvorfra en del bar hans navn og titel (Hauberg 1900, s. 44-45; Galster 1936, p. 144-145; Bendixen, 1976, s. 18-19). Nu har Malmer vist, at der var en omfattende anonym

1. Tak til Bo Gunnarsson for gode diskussioner og inspiration.

udmøntning af efterligninger af især engelske mønster i de mellemliggende to årtier.

Malmers værker er imidlertid ikke helt lette at anvende for den uindviede. Med sit udgangspunkt i stemplet behandler Malmer som allerede nævnt ikke i første omgang mønster, men møntsider. Forsider og bagsider optræder hver for sig i hendes billedkatalog over materialet. Hendes ambition var at identificerer alle stempler, som har været anvendt. Hvis vi taler om perioden efter 995, er motiverne i langt overvejende grad efterligninger af samtidige engelske mønster. Forsidestempler og bagsidestempler er ordnet efter motivet, det vil i praksis sige de engelske prototyper. Kombinationer med andre stempler angives for hvert stempel, og kan også ses i den summariske liste over eksemplarer, som er ordnet efter forsidestempler.

Materialet er således rigoristisk fremlagt efter et objektivt system, der som sagt er baseret på motiver. Imidlertid er samme møntmotiv ofte anvendt på flere forskellige møntsteder og til flere forskellige tider, men bøgerne indeholder ingen index over møntsteder eller kronologisk liste over mønsterne. Desuden diskuterer Malmer med få undtagelser kun dateringer og prægested for stempelkæderne (Malmer 1997, s. 42, 45-54 og passim; 2023, s. 509-520 og passim). Hun går som hovedregel ikke i detaljer med de enkelte stempelkombinationer. Når en stempelkombination er en del af en kæde, giver Malmers tolkning af kæden en dateringsramme og en geografisk oprindelse. Der er dog en del mønster, som ikke lader sig stempelkoble til større kæder, de såkaldte "singles", "3-links" og "4-links". Nogle af disse er med mere eller mindre overbevisende argumenter blevet henført til møntsteder af andre forfattere, men mange er ikke. Andre er siden Malmers arbejde blevet knyttet til kæder gennem nyopdunkede eksemplarer (se for eksempel Gunnarsson 2009), og der er håb om, at vor viden på den måde lidt efter lidt vil ekspanderes og konsolideres gennem fremtidige fund. Men der er ikke desto mindre stadigt en stor del af det kendte møntmateriale fra perioden, som ikke er møntstedsbestemt eller findateret.

Det kræver således en del opslag i forskellige kapitler og lister i bøgerne samt inddragelse af anden litteratur for at sammenstykke et overblik over et bestemt møntsteds produktion og kronologiske udvikling. For møntstedet i Sigtuna i Mellemsvige udgav Malmer selv i 2010 med værket *Den svenska Mynthistorien – Vikingatiden* en mere tilgængelig syntese, hvor hun tog udgangspunkt i mønten (kombinationen af et bestemt forsidestempel med et bestemt bagsidestempel), som hun opstillede i kronologiske og typologiske sekvenser.

Malmer fik aldrig mulighed for at behandle de øvrige møntsteder på samme måde. Hovedparten af disse er danske. I perioden efter 995 er udmøntningen i Lund (Skåne, dengang en del af Danmark) er både numerisk og organisatorisk langt den vigtigste – og indtil starten af Knud den Stores regering (1018-1035) sandsynligvis endnu den eneste. Det vil gå ud over dette blads rammer at give en fyldestgørende oversigt over Lunds tidlige udmøntninger. Derimod er det ambitionen her at se på Malmers bidrag til vor viden om de øvrige møntsteder under Knud den Store. I denne første artikel vil vi se på møntstederne i Jylland og på Fyn. Det viser sig, at den type, der traditionelt er henført til Odense, i virkeligheden skal dateres senere, mens møntstederne i Viborg, Ørbæk, Ribe og Hedeby (Sydslesvig, dengang en del af Danmark) rent faktisk synes at have været i aktivitet under Knuds regering. I en senere artikel vil vi se på de sjællandske møntsteder Roskilde, Ringsted og Slagelse.

I denne sammenhæng bør det fremhæves, at Brita Malmers arbejde har bragt en vigtig observation om Knuds møntvæsen tilbage i forskningen igen, nemlig den møntreform, der fandt sted engang i midten eller anden halvdel af 1020'erne. Det paradoksale er, at allerede Erslev i 1875 havde fremhævet denne reform, men i den efterfølgende forskning forsvandt den nærmest (Hauberg 1900, s. 108-109, 150, 156, *passim*; Galster 1936, s. 144-148; Bendixen 1976, s. 19-22), indtil Malmer fremdrog den igen og underbyggede den i en række arbejder. Før reformen var mønterne af meget varierende, ofte høj, vægt, og deres motiver efterlignede mange forskellige engelske mønttyper uden noget egentligt system. Efter reformen var vægtstandarden kontrolleret. Den var på omkring et gram i Skåne og på Sjælland og på omkring tre quart gram i Jylland. Hvert møntsted havde nu – med en vis variation – sin egen selvstændige type. Det var i overensstemmelse med tysk skik, der stod i modsætning til møntvæsnet i England, hvor alle møntsteder i hele landet prægede samme centralt bestemte mønttype. Motiverne på de danske mønter var ikke længere blot kopier af engelske forbilleder, men var mere tysk inspirerede uden at være direkte efterligninger. Ud fra ovenstående kriterier er det forholdsvis enkelt at udskille de tidlige og de sene mønter i Knuds møntrække.

Man bemærker, at der er en del eksemplarer præget på firkantede blanketter. Der drejer sig om to ud af 17 eksemplarer af Hbg. 46 (sikker Viborg-type), det eneste kendte eksemplar af Hbg. 48 (usikker Viborg-type), eksemplaret 9.131.1115(9102).1 (sandsynligvis Lund eller Sigtuna) og endeligt to ud af 37 eksemplarer af Hbg. 55 (sikker Ribe-type). Firkantede blanketter er ellers et træk, der er typisk for Sigtuna (Malmer 2010, s. 50, 70). De er sjældne andre steder, som for eksempel i Lund. Men måske var de ikke så sjældne endda i den tidlige fase af udmøntningen i Jylland?

Jeg vil i denne artikel ikke tage udgangspunkt i stempler eller stempelkombinationer, men i typer. Jeg definerer en type som et bestemt forsidemotiv med et bestemt bagsidemotiv. Der kan være en del variation i motiverne, og det må nogle gange bero på et skøn, om man synes, at en variation er så stor, at den skal udskilles som en selvstændig type. I praksis tager jeg i vid udstrækning udgangspunkt i de typer, som Hauberg definerede. Det har den fordel, at det er lettere at knytte tilbage til tidlige forskning. Det har ligeledes den fordel, at det giver en nøgle til en anden indgang til Malmers arbejde end de stempler og stempelkoblinger, som hun selv har bygget sit arbejde op om, og som man derfor kan følge i hendes værker.

Mit udgangspunkt i typer giver imidlertid et stort problem i forhold til Malmers arbejde. En type omfatter nemlig ofte flere stempelkombinationer, og Malmer har som hovedregel kun medtaget eksemplarer, der kunne stempelidentificeres. Det indbærer, at hun kun medtager ikke-bevarede eksemplarer, hvis de i litteratur eller antikvariske arkivalier er illustrerede eller strækkeligt detaljeret beskrevne til, at de kan stempelbestemmes. For eksempel medtager hun ikke eksemplaret af Viborgmønten Hbg 46 (Malmer 1997, nr. 9.630.1728 og 1729) fra Södvik-fundet på Öland (Hauberg 1900, s. 175, 196), sandsynligvis fordi den ikke kan stempelbestemmes. Jeg har ikke gjort noget systematisk forsøg på at fremfinde oplysninger om disse stykker. Det betyder, at jeg kommer til at mangle en del eksemplarer – og potentielt en del skattefundsdateringer – i listen nedenfor.

I Malmers værker er stempler, eksemplarer, fund og kæder præsenteret i logisk orden (se ovenfor) i en række kataloger, der optager det meste af bøgerne. Jeg vil derfor ikke angive sidetal for stempler, eksemplarer etc., da man let selv vil kunne finde dem (tabel 1). Prefix 9 henviser til

bind 9 i skriftserien *Commentationes de nummis saeculorum IX-XI in Sicia repertis, Nova Series*. Det er Anglo-Scandinavian Coinage c. 995-1020 (Malmer 1997). Prefix 14 henviser til bind 14 = *Serpents and Crosses* (Malmer 2023).

Odense

Hauberg henfører en type til Odense under Knud (Hbg. 45). Becker (1990, s. 26-27) omdaterer den overbevisende til 1040'erne (K.14/503). Malmer beskriver den som 14.508.1821. Den er stempelkoblet til en samtidig Lundudmøntning (Becker 1981, K.14/138; Malmer 14.508.1871 & 1872) (figur 1). Der kan således på forskningens nuværende stade ikke påvises møntproduktion i Odense under Knud den Store.

Viborg

I Viborg anlagde kong Knud en kongsgård, der var i brug cirka 1018-1030. Stedet lå strategisk midt inde i Jylland ved hærvejen, og navnet Vi-bjerg tyder på, at der har været kultsted langt tilbage i tiden. Der er også stedet for Jyllands landting. Selve byudviklingen kom først i gang senere i århundredet, og omkring 1060 blev byen bispesæde (Hjermind 2008). Hauberg henførte otte Knud-typer til Viborg, hvoraf de tre er tidlige. Dolley har siden henført endnu en type til Viborg. Malmers stempelstudier indikerer imidlertid, at flere af disse typer med stor sandsynlighed ikke er fra Viborg (tabel 2, figur 2).

Haubergs (1900, s. 115) henførelse Hbg. 46 til Viborg på grundlag af bagsideindskriftens lighed med senere mønter tilskrevet Viborg forekommer rimelig og er blevet accepteret af Malmer (1997, s. 53). Et nyligt forslag om at henføre den til Vibemyr i Rogaland i Norge (Emsøy 2021, s. 116) indgår i en hypotese om at flytte adskillige mønter fra Lund til Norge og står og falder med, om man tror på denne hypotese, se modargumenter i NNUM 2022:4. Andre typer er med forbehold henført til Viborg på grundlag primitiv stil (Hauberg 1900, s. 115, 197).

Hbg. 46

Type: Efterligning af Æthelreds Small Cross præget ca. 1009-1016

Stempler: Et forsidesstempel: 9.630 (+CNVT REX ANGLORV). To bagsidesstempler: 9.1728 (+SVARTGOL M-O PIB:) og 9.1729 (+SVARTGOL MO PIBR:) (figur 3). Indskriften +SVVARTGOL O PIBR: (Hbg. s. 196, pl. III, 46) er en fejllæsning p.g.a. dobbeltpræg af stemplet 9.1729, jfr. Malmer 1997, s. 243, eksemplar 1 9.630.1729.2 (figur 4). Indgår i kæde 138, se nedenfor.

Eksemplarer: 17 eksemplarer.

Vægt: 1,22 og 2,09 g (hele eks.). To på firkantet blanket.

Datering: Den meget høje vægt og typevalget viser, at typen er før reformen. Den må være efter 1016, idet Knuds engelske titel er nævnt i indskriften – han blev konge af England 1016 (efter et kort forsøg i 1014). De tre tidligste skattekundsdateringer for typen er TPQ 1018 (Dörby), 1025 (L. Klintegårde), 1034 (Sandtorp). De tre tidligste skattekundsdateringer for kæde 138 er alle TPQ 1018 (Malmer 1997, s. 42).

Møntsted: Viborg (indskrift, P = W (wyn-rune)). Disse mønter indgår i Malmers kæde 138 (figur 5). I denne kæde er der flere bagsidesstempler, der eksplicit nævner Lund som møntsted (9.1703, 1715, 1716, 1931). Forsidesstemplet 9.630 er også anvendt med Lunde-

Figur 1.

Stemplerne 14.508 og 1821, henført til Odense, 1040'erne, samt Lundestemplerne 14.1871 og 1872, som kobler til stempel 14.508 (efter Malmer 2023, reprofoto Ylva Ød).

Figur 2.

De 8 typer, som Hauberg henfører til Knud den Store, Viborg (efter Hauberg 1900, pl. III-IV, 46-53, scan TJH).

Fig. 1

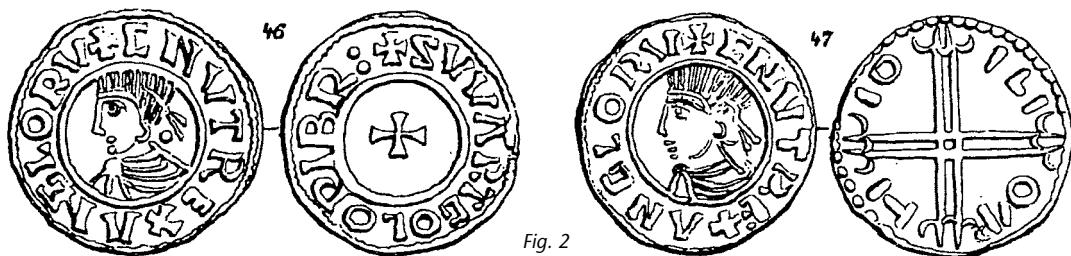
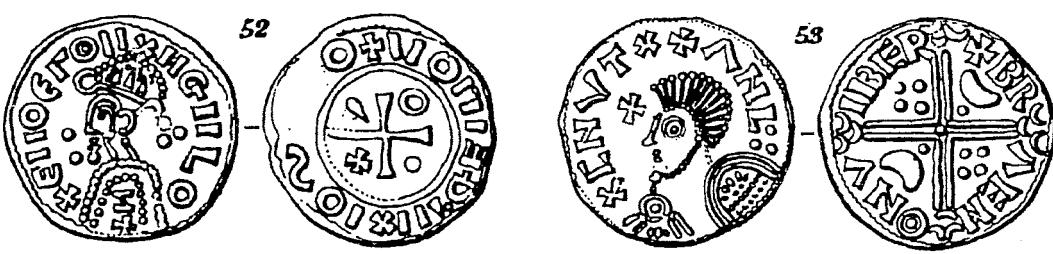
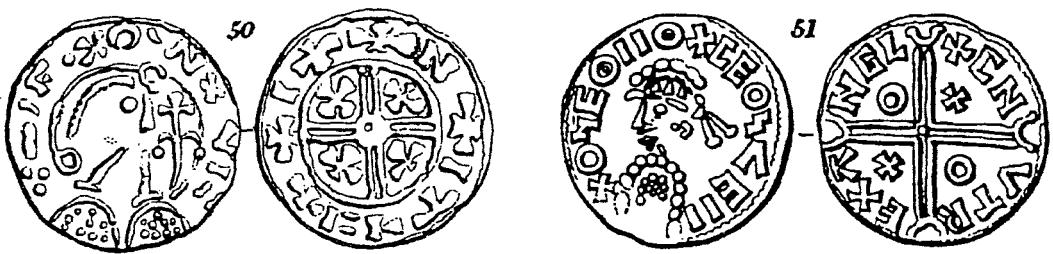
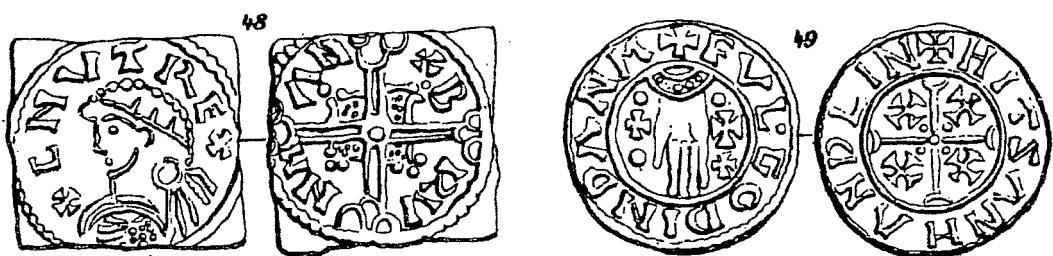

Fig. 2

bagsidestemplet 9.1931, samt stempelerne 9.1735, 1902, 1904, 1908 og 1747. Den mest sandsynlige forklaring på dette er, at det meste af kæde 138 er præget i Lund, hvor stemplet 630 ligeledes er anvendt en tid, inden det blev transporteret til Viborg og brugt med de lokale stempler 9.1728 og 1729. Det er sandsynligvis sket for at sætte gang i en begrænset produktion af mønter i den nyoprettede kongsgård.

Møntmester: Svartgol.

Hbg 47

Type: Efterligning af Æthelreds Small Cross præget ca. 1009-1016 (for-side) og Long Cross præget ca. 997-1003 (bagseite).

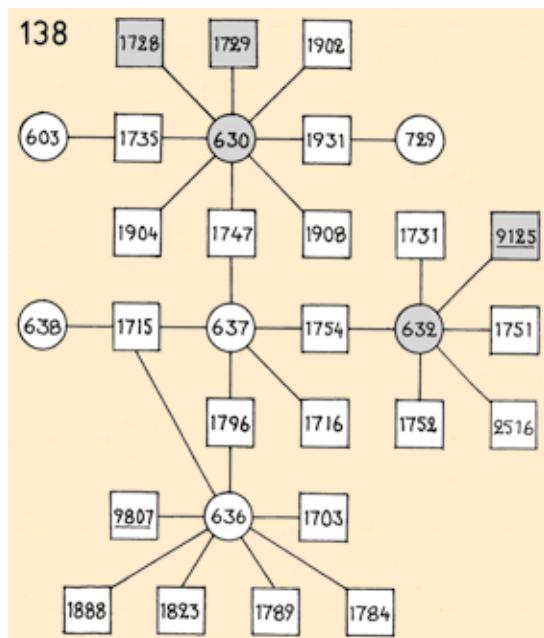
Stempel: Et forsidesstempel: 9.632 (+CNVT REX A.NGL.ORV – regraveret fra Æthelred, se Malmer 1997, s. 598, 619, nr. 2921). Et bagsidestempel: 9.9125 (s. 524) (forvirret indskrift) (figur 6). Indgår i kæde 138, se nedenfor.

Eksemplarer: Malmer har studeret to eksemplarer med proveniens. Hauberg (1900, s. 197) nævner desuden et eksemplar uden proveniens i Kungl. Myntkabinetet.

Figur 3.
Stempelerne 9.630, 1728 og 1729, henført til Viborg (efter Malmer 1997, reprofoto Ylva Od.).

Figur 4.
Det dobbeltprægede eksemplar af stempel 9.1729 (efter Malmer 1997, reprofoto Ylva Od.).

Figur 5.
Malmers stempelkæde 138 med fremhævelse af de i teksten omtalte stempler (efter Malmer 1997, bearbejdet af Ylva Od.).

Vægt: Mellem 1,40 og 2,00 g.

Datering: Som foregående type. Der kendes to skatgefudsdateringer for denne type, TPQ 1024 (Kelstrup) og 1035 (Dronningens gate, Trondhjem).

Møntsted: Sandsynligvis Lund. Hauberg (1900, s. 197) henfører typen til Viborg p.g.a. bagsidens primitive stil. Han gör dog opmærksom på, at henførelsen er usikker. Typen indgår imidlertid i Malmers kæde 138, der hovedsagligt er tilskrevet Lund (se ovenfor). Selvom et andet stempel fra denne kæde rent faktisk er transporteret til Viborg (se ovenfor), og stilen er meget primitiv, er denne type sandsynligvis en Lunde-type, idet de relevante Viborg-stempelkombinationer sidder langt fra hinanden i kæden (figur 5).

Møntmester: ukendt (forvirret indskrift).

Hbg 48

Type: Efterligning af Æthelreds Helmet ca. 1003-1009.

Stempler: Et forsidesstempel: 9.510 (+CNVT REX). Et bagsidesstempel: 9.1602 (+.BRVNMAN) (figur 7). Malmer har ikke fundet koblinger til andre stempler.

Eksemplarer: Et eksemplar.

Vægt: 1,44 g, firkantet blanket.

Datering: Som foregående. Ingen skatgefudsdateringer.

Møntsted: Henførelsen til Viborg er usikker. Hauberg (1900, s. 115, 197) henførte forsigtigt typen til Viborg p.g.a. stil. Malmer har ikke frembragt nye elementer til besvarelse af spørgsmålet.

Møntmester: Brunman.

Hbg. 48 var.

Hauberg (1900, s. 197) nævner en række varianter af Hbg. 48. De stammer fra skattene i Louns (3x), Vallø (2x), Enegård, Mölndal og Pilgårds. De er ikke med i Malmer 1997, og er ikke nærmere undersøgt her. De har alle lavere vægte (0,69-0,72 g) og er sandsynligvis præget efter reformen.

Malmer 9.131.178.188.1115(9102).

Type: Efterligning af Æthelreds Long Cross præget ca. 997-1003.

Stempler: Tre forsidesstempler: 9.131 (+EDELREQ RE+ AHGLO), 9.178 (+ÆDELRED RC+ AC), 9.188 (+ÆDELRED REX HC). Et bagsidesstempel: 9.1115/9102 (+BRIEME. AN IDEI; to udgaver af korset: stemplet regraveret) (figur. 8). Indgår i kæde 105, se nedenfor.

Eksemplarer: Malmer har studeret 11 eksemplarer og Gunnarsson (2009, s. 79) et, i alt 12 eksemplarer.

Vægt: De hele eksemplarer vejer 0,92-2,16 g, én er på firkantet blanket.

Figur 6.
Stemplerne 9.632 og 9125, sandsynligvis anvendt i Lund (efter Malmer 1997, reprofoto Ylva Od).

Figur 7.
Stemplerne 9.510 og 1602, muligvis anvendt i Viborg (efter Malmer 1997, reprofoto Ylva Od).

*Figur 8.
Stemplerne 9.131, 178, 188, 1115 og
9102, sandsynligvis anvendt i Lund
(efter Malmer 1997, reprofoto Ylva
Öd & dok. B. Gunnarsson).*

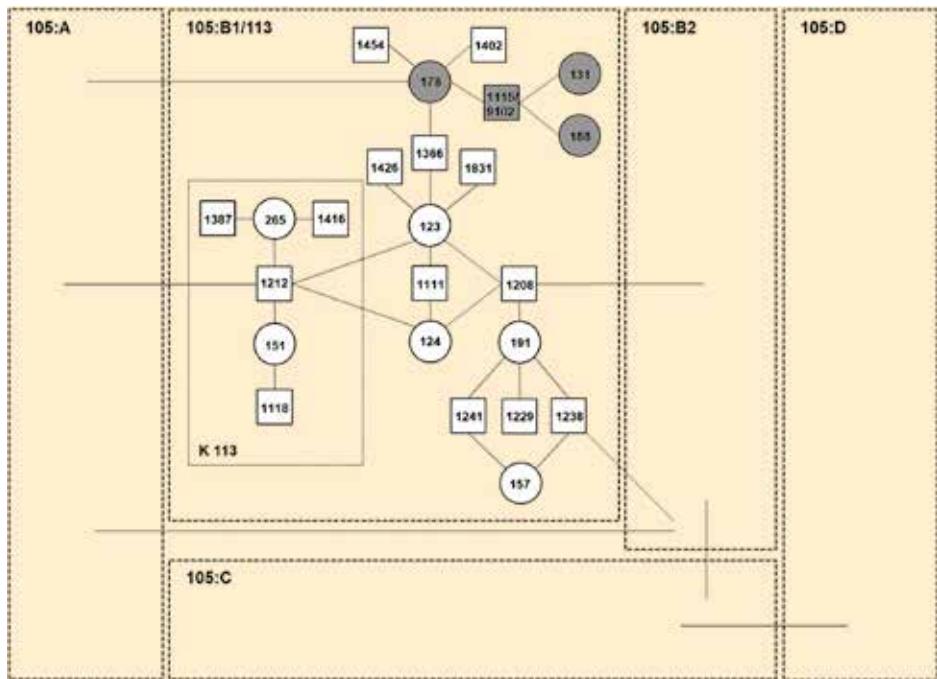
Datering: Tidligt 1000-tal. Stempel 9.178 befinner sig i den del af kæde 105, som Gunnarsson (2009, s. 77-79) har udskilt som 105:B1, som han daterer til de første år af 1000-tallet (figur 9). Der er to sene skattefundsdateringer af typen: TPQ 1034 (Sandtorp), 1036 (Nikilä). Vægt og typevalg viser, at typen er før reformen.

Møntsted: Sandsynligvis Lund, selv om Michael Dolley (refereret af Malmer 1997, s. 118) har foreslået, at denne type stammer fra Viborg. Han identificerede møntmester Brieme med den veldokumenterede Viborg-møntmester Braem på Hbg. Knud 53, Hardeknud 40-41. Malmer kendte to forsidesstemplere 9.131 og 9.188. Hun havde i første omgang med stort forbehold henført 9.131.1115 til Sigtuna på grundlag af eksistensen af et eksemplar på firkantet blanket (Malmer 2010, s. 151, nr. 78, sandsynlighedskategori III, jfr. s. 50). Slutningen på bagsidens indskrift, IDEI, minder om det karakteristiske SIDEI, der tolkes som Sigtuna Dei = Guds Sigtuna (Malmer 2010, s. 34). Lige foran I'et står faktisk bogstavet N, der kan være en S/Z, der er drejet 90°, således som Bo Gunnarsson har foreslået, at det kunne være sket på irske mønter (Gunnarsson 2020, s. 38-39). I 2001 dukkede imidlertid et eksemplar op med forside 9.178. Den var i forvejen dokumenteret med andre bagsider og knyttet til den store kæde 105, der formodes præget i Lund (Gunnarsson 2009, s. 79). Selv om man ikke kan udelukke en transport af stempel 9.178 fra Lund til Viborg, er det dog mere sandsynligt, at stemplet er blevet i Lund, eller alternativt, at det er anvendt i Sigtuna.

Møntmester: Brieme.

Hbg. 49-53

Brita Malmer har ikke behandlet de fem typer præget efter reformen, som Hauberg henfører til Viborg (Hbg. 49-53), og de vil ikke blive behandlet i detaljer her. Henførelsen til Viborg bygger for Hbg. 49 og 53 på indskriften. Viborgs standardtype synes lige efter reformen at have været Guds hånd/kors med kors i vinklerne (Hbg. 49, variant med buste Hbg. 50), som er præget i betydeligt antal (Christiansen & Horsnæs 2021, s. 7-8). Den blev afløst af buste/dobbelts kors til kanten med halv-

måne i to vinkler og prikker i de to andre (Hbg. Knud 53, Hardeknud 41, Magnus 35, Svend 57, 66), som dog hvad angår udmøntningstal i starten stod i skyggen af Ørbæk-udmøntningen (Moesgaard 2012). Man bemærker i øvrigt, at samme forsidesstempel er anvendt i Viborg og Ørbæk (Hbg., Knud 53-54). Hbg. 51-52 minder om udmøntningerne i Hedeby, se nedenfor.

Ørbæk

Flere mønttyper fra 1000-tallet angiver Ørbæk som møntsted. Der har været flere forslag til lokalisering af dette møntsted. Den lave vægt på post-reform typen indikere tydeligt, at det må være i Jylland. Det samme gør denne types stærke forekomst i jyske fund (Moesgaard 2012). Der findes en stempelkobling med en mønt fra Viborg (Hbg. Knud 53-54). Ørbæk ved Løgstør, ikke langt fra Viborg er den bedste kandidat (Hauberg 1900, s. 74-75), da den var sandsynligvis havneplass for den kongelige gård, der fulgte efter ringborgen Aggersborg, der lå lige på den anden side af Limfjorden. Muligvis lå kongsgården i 1000-tallet ligefrem i Ørbæk (Roesdahl, Sindbæk & Pedersen 2014, s. 22-23, 47-48). Hauberg listede kun en Knud-type fra Ørbæk (Hbg. 54), og den skal dateres til efter reformen (figur 10). Siden er der dukket to typer op, der kan dateres før reformen (tabel 3).

Malmer 9.727.1924.

Type: Efterligning af Knuds Quatrefoil præget ca. 1017-1023.

Stempler: Et forsidesstempel: 9.727 (+CNVT REX ANGLORVI – Blackburn (1985, p. 109, nr. 12) antager, at dette er et officielt engelsk stempel fra London, der er transporteret til Danmark). Et bagside-stempel: Malmer 9.1924 (+SEOTA MON ORBE) (figur 11). Malmer har ikke fundet koblinger til andre stempler.

Figur 9.
Sammenhængen mellem faserne i
Malmers stempelkæde 105, opdateret
af Bo Gunnarsson (se Gunnarsson
2009, fig. 7; 2019, fig. 11B). Fase
105:B1 er gengivet i detaljer med de
her behandlede stempler fremhævet i
gråt (grafik Bo Gunnarsson).

Eksemplarer: Et eks.

Vægt: 1,04 g.

Datering: Typevalg viser, at typen er før reformen, trods relativ lav vægt på det ene kendte eksemplar. Prototypen angiver datering efter 1017. Mulig skattekundsdatering: 1038 (muligvis fra Mälndals-skatten, jfr. Malmer 1983).

Møntsted: Ørbæk (indskrift).

Møntmester: Seota.

Bruun Rasmussen 871, lot 150.

Note: Ikke med i Malmer, da den først blev kendt i 2016, tre år efter hendes død, se Moesgaard (2017).

Type: Efterligning af Knuds Pointed Helmet præget 1023-1029.

Stempler: Et forsidesstempel (+CN RE+ AN(G?)L). Et bagsidesstempel (+ARENGRIM ON ORB) (figur 12). Der er ikke fundet koblinger til andre stempler.

Eksemplarer: Et eks.

Vægt: 1,09 g.

Datering: Typevalg viser, at typen er før reformen, trods relativ lav vægt på det ene kendte eksemplar. Kan tidligst være præget 1023 (prototypen). Ingen kendte funddateringer.

Møntsted: Ørbæk (indskrift). Arngrim optræder også senere som møntmester i Ørbæk (Hbg. Hardeknud 42).

Møntmester: Arngrim

Hbg. 54

Efter reformen var Ørbæks standardtype buste/kors med buer i vinklerne (Hbg. Knud 54 = Hardeknud 42). Denne type er ikke behandlet af Malmer. Det var en betragtelig udmøntning (Moesgaard 2012; 2013). Helle Horsnæs arbejder på et stempelstudie af typen.

Ribe

Ribe blev grundlagt i starten af 700-tallet på nordsiden af Ribe Å. Indtil for nyligt kunne man ikke påvise meget aktivitet i byen i 900-tallet og endnu mindre i 1000-tallets tre første fjerdedele. De seneste års arkæologiske udgravninger har imidlertid påvist et vist aktivitetsniveau samt befæstningsarbejder nord for åen og især en tidlig kristen kirkegård anlagt allerede i 800-tallet omkring Domkirken syd for åen. En del af denne kirkegård blev i midten af 1000-tallet udtaget til bebyggelse (Søvsø 2020, s. 204-224).

Hauberg henfører to typer til Ribe (Hbg. 55-56) (figur 13). De har læselige indskrifter, som han tolker som møntmester Siric i Ribe. Møntstedet skrives med forskellige stavemåder: RICYEBII, RIEBYII, RIHBII, RINHE. Der er i tidens løb foreslæbt flere tolkninger af dette bynavn: de engelske byer Rising Castle (Norfolk), Richborough (Buckinghamshire) (Hildebrand 1881, s. 289, nr. 3060-3066) eller Ringhborgh (Yorkshire) (Sigurd Holm, cf. Ernst 1948, s. 22). Malmer har gennem stempelstuder (stempelkæder 14.151, 14.152) vist, at samtlige kendte eksemplarer med de nævnte indskrifter er stempelkoblede (figur 14-15). Samtidigt har hun kunnet knytte nogle mønter, der ellers i indskrifterne giver sig ud for at være præget i London og York, til den her behandlede gruppe (tabel 4). Hun har også påvist flere kombinationer mellem engelske typer, end Hauberg kendte (se nedenfor). Et sådant 'tilfældigt' mønster af stempelkoblinger er typisk for de skandinaviske udmøntninger i

Figur 10.

Typen, som Hauberg henfører til Knud den Store, Ørbæk (efter Hauberg 1900, pl. IV, 54, scan TJH).

Figur 11.

Stemplerne 9.727 og 1924, henført til Ørbæk (efter Malmer 1997, reprofoto Ylva Od).

Figur 12.

Det nylønkomne Ørbæk-stykke. Foto: Bruun Rasmussens auktioner.

Figur 13.

Fire typer, som Hauberg henfører til Ribe (efter Hauberg 1900, pl. IV, 55-56 og VI, 48-49, scan TJH).

Fig. 10

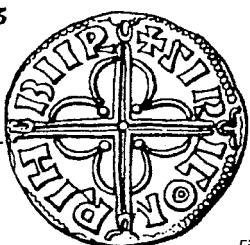
Fig. 11

Fig. 12

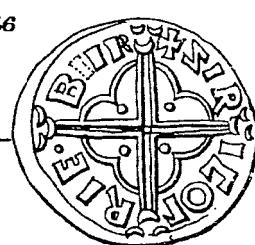
55

48

56

49

starten af 1000-tallet, men findes aldrig i England. Vi kan derfor udelukke England som oprindelsesland for denne møntgruppe.

Kan vi så uden videre henføre gruppen til Ribe? Det beror på, om man tror på tolkningen af indskriften. I de tidlige latinske kilder (800/900-1200-tallet) bruges formen Ripa. På dansk kendes navnet først fra 1200-tallet, hvor det skrives Ripæ. Formerne Riebyii og Rihbiir på mønterne kan til nød minde om de fra de skriftlige kilder kendte former, mens de øvrige stavemåder på mønterne ligger langt herfra (Skovgaard-Petersen 1981 s. 39, 42-44, 46-51, 53-61; Jørgensen 1994 s. 231). Malmer (1997, s. 53; 2023, s. 510-511, 529-530, 539) accepterer læsningen som Ribe, hvilket nok må anses som det bedste bud. Begge kæderne 14.151 og 152 er klart domineret af Quatrefoil-typen, men med indslag af Pointed Helmet (Malmer 2023, s. 510-511). De må anses for at være samtidige. Malmer har desuden behandlet typerne Hbg. Hardeknud 48 og 49 (figur 13).

14:151

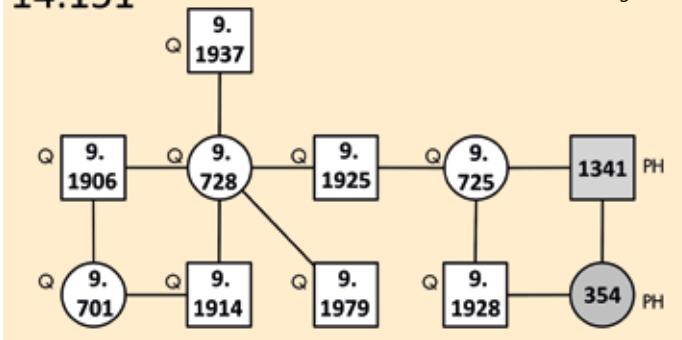

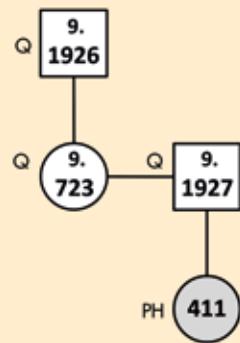
Fig. 14

Figur 14.

Malmers stempelkæde 14.151. Hvide markeret Q: Quatrefoil-typen. Grå markeret PH: Pointed Helmet-typen (efter Malmer 2023, bearbejdet af Ylva Öd).

Fig. 15

14:152

Figur 15.

Malmers stempelkæde 14.152. Hvide markeret Q: Quatrefoil-typen. Grå markeret PH: Pointed Helmet-typen (efter Malmer 2023, bearbejdet af Ylva Öd).

Hbg. 55

Type: Efterligning af Knuds Quatrefoil præget ca. 1017-1023.

Stempler: Fire forsidesstempler: 9.701 (+CNVT REX ANGLORVM), 723 (+CNVT REX ANGLOR.), 725 (+CNVT REX ANGLO), 728 (+CNVT REX ANGLORVI). Otte bagsidestempler: 9.1906 (+EA ERN MOL VND), 1914 (+HI LDR EDM OEO), 1925 (+SIR ICON RIH BIIR), 1926 (+SIR ICON RICY EBII), 1927 (+SIR ICON RIE. B.[.]II), 1928 (+SIR ICOO NRI NHE), 1937 (forvirret), 1979 (usikker læsning) (figur 16).

Indgår i kæde 14.151 og 152, se nedenfor.

Eksemplarer: Stempelkombinationer i kæde 14.151, 9.701.1906 (3x), 701.1914 (2x), 725.1925 = Hbg. pl. IV, 55 (7x), 725.1928 (10x), 728.1906 (6x), 728.1914 (1x), 728.1925 (1x), 728.1937 (2x), 728.1979 (1x). Stempelkombinationer i kæde 14.152: 723.1926 (3x, 2 firkantede), 723.1927 (1x). I alt 37 eksemplarer.

Vægt: 0,96-1,86 g (kun hele eks.).

Datering: Vægt og typevalg angiver en dato før reformen. Kan tidligst være præget 1017 (prototype), muligvis efter 1023, da Pointed Helmet optræder i kæderne 14.151 og 14.152. Tidligste skattekund TPQ 1018 (Skäggs), 1024 (Djuped), 1026 (Myrände).

Møntsted: Ribe, angivet i indskriften, jfr. ovenfor, for de fleste mønter.

Stempelkobling gennem kæde 14.151 til mønter med Ribe-indskrift for de få med forvirrede eller engelske indskrifter.

Møntmester: Siric.

Hbg. 56

Type: Efterligning af Knuds Pointed Helmet præget ca. 1023-1029 (forside) og Quatrefoil præget ca. 1017-1023 (bagseite).

Stempler: To forsidesstempler: 9.801 = 14.411 (forvirret), 9.802 = 14.354 (forvirret) (figur 17). To bagsidestempler: 9.1927 & 1928 (se ovenfor).

Eksemplarer: Stempelkombinationer i kæde 14:151: 14.354.9.1928 (4x).

Kæde 14:152: 14.411.1927 (4x). I alt otte eks.

Vægt: Hele eks. 0,76-1,50 g. Næstletteste eks. 1,12 g.

Datering: Vægt og typevalg angiver en datering før reformen. Tidligst præget 1023 (prototype). Kun to eksemplarer med proveniens, TPQ 1038 (Enegård) og 1064 (nær Gdansk, Polen).

Møntsted: Ribe (indskrift).

Møntmester: Siric.

Malmer 9.725.14.1341

Type: Efterligning af Knuds Quatrefoil præget ca. 1017-1023 (forside) og Pointed Helmet præget ca. 1023-1029 (bagseite).

Stempler: Et forsidestempelet: 9.725 (se ovenfor). Et bagsidestempelet: 9.5804 = 14.1341 (forvirret) (figur 18). Indgår i kæde 14.151.

Eksemplarer: To eksemplarer (Malmer 1997, s. 269; 2023, p. 269).

Vægt: 0,92-1,24 g.

Datering: Vægt og typevalg daterer typen til før reformen. Tidligst præget 1023 (prototype). Ingen fundprovenienser kendt.

Møntsted: Ribe. Knyttes via kæde 14.151 til de to foregående typer og dermed til Ribe.

Møntmester: Forvirret indskrift.

Malmer 14.354.1341

Type: Efterligning af Knuds Pointed Helmet præget ca. 1023-1029.

Stempler: Et forsidestempelet: 9.802 = 14.354 (se ovenfor). Et bagsidestempelet: 9.5804 = 14.1341 (se ovenfor). Indgår i kæde 14.151. Koblingen mellem disse to stempler var ikke noteret i Malmer 1997, da den lå efter bogens kronologiske ramme (jfr. Malmer 2023, s. 526).

Eksemplarer: Fire eksemplarer (Malmer 2023, s. 197).

Vægt: Hele eksemplarer vejer 1,15-1,35 g.

Datering: Vægt og typevalg antyder datering før reformen. Efter 1023 (prototype). Ingen fundprovenienser.

Figur 16.

Stemplerne 9.701, 723 (14.A22 samme eks.), 725 (14.A23 andet eks.), 728 (14.A20, andet eks.), 1906, 1914, 1925, 1926, 1927, 1928, 1937 og 1979, henført til Ribe (Stempel 701 fra Bo Gunnarssons samling. De øvrige efter Malmer 1997 og 2023, reprofoto Ylva Öd.).

Fig. 17

Fig. 18

Fig. 19

Fig. 20

Møntsted: Ribe. Knyttes via kæde 14.151 til de tre foregående typer og dermed til Ribe.

Møntmester: Forvirret indskrift.

Hbg. Hardeknud 48

Type: Efterligning af Knuds Pointed Helmet præget ca 1023-1029 (for-side). Buekors (bagside).

Stempler: Et forsidesstempel 14.447 (forvirret). To bagsidestempler: 14.1863 (forvirret) og 14.1864 (forvirret) (figur 19). Disse tre stempler er koblede i en 3-link. Malmer har ikke fundet andre stempel-koblinger.

Eksemplarer: Malmer kendte ni eksemplarer. Malmer (2023, s. 214) formoder, at et eks på KMMS (14.447.1864.3) muligvis kan være fra Plonsk fundet, men i FMP (bd. III 117.2488-2502) er de danske mønster fra Hardeknud i dette fund ikke typebestemt. Hauberg (1900, s. 180) er lidt mere præcis, men nævner heller ingen Hbg. 48 i dette fund. Derimod nævner han 8 eksemplarer i Lybæk-fundet, som skulle være erhvervet af KMMS. Emsøy (2023, s. 77) citerer et eksemplar 14.447.1863 solgt i Warszawa i 2021.

Vægt: 0,72-0,83 g.

Datering: Hauberg henfører uden eksplisit argumentation typen til Hardeknud, men den kan sikkert også være fra Knuds sidste år. Malmer (2023, s. 214) kommenterer ikke dateringen og citerer in-

Figur 17
Stemplerne 14.354 og 411, henført til Ribe (efter Malmer 2023, reprofoto Ylva Öd).

Figur 18.
Stempel 14.1341, henført til Ribe (efter Malmer 2023, reprofoto Ylva Öd).

Figur 19.
Stemplerne 14.447, 1863 og 1864, henført til Ribe (efter Malmer 2023, reprofoto Ylva Öd).

Figur 20.
Stemplerne 14.438 og 1845, henført til Ribe (efter Malmer 2023, reprofoto Ylva Öd).

*Figur 21.
Stemplerne Becker 3, Malmer 14.473,
14.474 samt Becker 5a, 5b, 5c, Malmer
14.1868, 14.1869, henført til Ribe (efter
Malmer 2023 og Becker 1982, fig. 5,
reprofoto Ylva Ød).*

gen fundprovenienser. Hauberg (1900, s. 171, 180, 206) citerer 8 eks fra Lybæk, TPQ 1046 og et fra Espinge TPQ 1047. Disse eksemplarer har sandsynligvis mistet deres proveniens, og derfor har Malmer dem ikke med.

Møntsted: Henført til Ribe af Hauberg (1900, s. 206) på grund af lav jysk vægtstandard og bagside-typen, som genfindes på en Ribe-mønt fra Niels (Hbg. Niels 12-14). Denne Niels mønt anses imidlertid i dag for at være fra Odense (Poulsen 2016, JY8-9). Dog er en henførelse af Hbg. Knud 48 til Ribe rimelig p.g.a. dens lighed med Hbg. 49. Emsøy (2023) foreslår at henføre Hbg. Knud 48 til Norge på grundlag af en temmelig hypotetisk teori om, at stemplet skulle være blevet fuldstændigt omgraveret fra stemplet Malmer 14.301, der bærer den norske kong Olav den Helliges navn.

Møntmester: Forvirret.

Hbg. Hardeknud 49

Type: Efterligning af Knuds Pointed Helmet præget ca 1023-1029 (for-side). Tre buer omkring lille kors (bagside).

Stempler: Et forsidestempelet 14.438 (forvirret). Et bagsidestempelet 14.1845 (forvirret) (figur 20). Malmer har ikke fundet koblinger til andre stempler.

Eksemplarer: Fem eksemplarer.

Vægt: 0,77-0,79, hele eks.

Datering: Som ovenfor. En funddatering TPQ 1039 (Kongsø).

Møntsted: Ribe. Henført til Ribe af Hauberg (1900, s. 206) på grund af lav jysk vægtstandard og bagsidetypen, som genfindes på en sikker Ribe-mønt fra Svend Estridsen (Hbg. Svend 68). Dette ræsonnement er accepteret af Becker (1982, s. 87-88). Emsøy (2023) foreslår også, at denne type måske kan være norsk, idet den er typologisk beslægtede med Hbg. 48, som han anser som norsk (se ovenfor).

Møntmester: Forvirret

Hbg. Hardeknud 49 var

Type: Degenereret buste (forseite). Tre buer omkring lille kors (bagside).

Note: Becker (1982, s. 86) og Malmer (2023, s. 518) angiver, at de ikke har indraget alle eksemplarer eller stempler i undersøgelsen, jfr. f. eks. Haubergs samling 606-615. Hauberg (1900, s. 206) citerer en del fundeksemplarer, men det er ikke entydigt, om det drejer sig om hovedtypen eller varianten.

Stempler: Mindst tre forsidestempler (alle forvirrede): Becker 3, Malmer 14.473, 14.474. Mindst fem bagsidestempler: Becker 5a, 5b, 5c, Malmer 14.1868, 14.1869 (figur 21). Beckers stempler indgår i kæde 250 (figur 22). For de øvrige stempler har Malmer ikke fundet koblinger med andre stempler.

Eksemplarer: Kæde 250: Becker 3.5a (2x), Becker 3.5b (2x + 1x, Emsøy 2023, fig. 5); Becker 3.5c (2x) (Becker 1982, s. 86). Single-koblinger: 14.473.1868 (4x); 14.474.1869 (1x). I alt 12 eks.

Vægt: 0,66-0,76 g hele eks., citeret af Malmer (2023, s. 217-218).

Datering: Becker (1982, s. 85-86, 88) daterer typen til cirka 1035-1045. Den må ses som en degenerering af de to foregående typer.

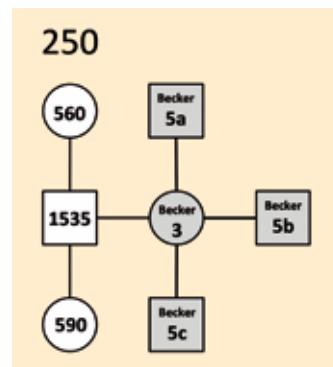
Møntsted: Ribe. Se under Hbg. 49. Forsidestempel 3 er også anvendt på et østdansk møntsted i 1040'erne (Hauberg 1900, s. 200; Becker 1982, fig. 3; Malmer 2023, s. 517-518).

Møntmester: Forvirret.

Hedeby

Hedebys udmøntninger under Knud den Store var begrænsede. Brita Malmer har kun behandlet disse mønter sporadisk (Hbg. 57 = Malmer 14.673a.1854 og 673b.1855, i alt 3 eksemplarer registreret), og de vil derfor kun blive berørt summarisk her. De har for nyligt været genstand for en række studier, der viser, at de var ret forskellige fra udmøntningerne i de andre danske møntsteder. Først og fremmest har Ralf Wiechmann (2013) henført en gruppe mønter med primitive korsfremstillinger og en vægt på ca. 0,5-0,7 g til Hedeby ca. 1015-1040. Mønterne betegnes "Årstad 96-96" efter et norsk skattefund, hvor de optræder. Hedeby har således tilsyneladende haft en lavere vægtstandard og en anderledes typologi end de øvrige danske møntsteder før reformen.

Moesgaard & Hilberg (2019) samt Bengtsson (2020) har føjet en lavvægtig type på lille blanket til de fire sjældne typer, som allerede Hauberg forsigtigt henførte til Hedeby (Hbg. 57-60). Becker (1983, note 7) mente, at de tidligst kunne være fra 1030, men Kelstrup-fundet, nedlagt efter 1023 indeholdt en Hbg. 59, så de er måske lidt tidlige. Det er værd at bemærke, at Kelstrup-fundet også indeholdt Hbg. 51 og 52, som Hauberg tilskriver Viborg (tilsyneladende på grundlag af forsidens Helmet-buste, som han synes at mene er karakteristisk for Viborg, Hauberg 1900, s. 109), men som i stil og størrelse minder om Hedeby-mønterne Hbg. 57-60. Hbg. 51 og 52 optræder ligeledes i svenske fund med TPQ 1024 og 1026 (Lindström 1996, s. 22). Christiansen & Horsnæs (2021, s. 12) henfører opmærksomheden på et eks af Hbg. 60 i "Pommern VI" skatten (FMP II 278.479), hvis datering til ca. 1050 dog ikke hjælper os meget til findatering af typen. Fremtidige studier vil forhåbentligt kaste mere lys over denne gruppens kronologi og møntstedstilskrivning.

Figur 22.

Malmers stempelkæde 250 med fremhævelse af de i teksten omtalte stempler (efter Malmer 2023, bearbejdet af Ylva Öd).

Tabel 1. Oversigt over kataloger over eksemplarer, fund, stempler og kæder i Malmer 1997 og 2023

	Comm NS 9 (1997)	Comm NS 14 (2023), 1000-talsdelen
Eksemplarer	89-299	183-277
Fund	302-355	290-323
Stempler	362-591	348-411, 436-505
Kæder	628-635	509-528

Tabel 2. Mønter henført med større eller mindre sikkerhed til Knud den Store, Viborg.

Reference	Møntsted	Type	Møntmester	Datering	Antal
Hbg. 46	Viborg (indskrift)	Small Cross	Svartgol	Pre-reform	17
Hbg. 47	<i>Sandsynligvis Lund (kæde 138)</i>	Small Cross/Long Cross	Forvirret	Pre-reform	2 (3?)
Hbg. 48	Muligvis Viborg (stil)	Helmet	Brunman	Pre-reform	1
Hbg. 48 var	Ikke behandlet her	-	-	Post-reform	-
Malmer 9.131.178.188.1115	<i>Sandsynligvis Lund (kæde 105) eller Sigtuna (Si Del)</i>	Long Cross	Brieme	Pre-reform	12
Hbg. 49	Viborg (indskrift)	Guds hånd/kors med kors	Fulgod, Bjørn, forvirret	Post-reform	>100
Hbg. 50	Viborg (type)	Buste/kors med kors	Forvirret	Post-reform	Få
Hbg. 51	Muligvis Hedeby (fabrik)	Buste/Long Cross	Forvirret	Post-reform	En del
Hbg. 52	Muligvis Hedeby (fabrik)	Buste/kors	Forvirret	Post-reform	Få
Hbg. 53	Viborg (indskrift)	Buste/ kors med måner og prikker	Braem	Post-reform	Få

Tabel 3. Mønter henført til Knud den Store, Ørbæk

Reference	Møntsted	Type	Møntmester	Datering	Antal
Malmer 9.727.1924	Ørbæk (indskrift)	Quatrefoil	Seota	Pre-reform	1
BR 871.150	Ørbæk (indskrift)	Pointed Helmet	Arngrim	Pre-reform	1
Hbg. 54 = Hbg. HK 42	Ørbæk (indskrift)	Buste/kors med buer	Lefden, Arngrim, forvirret	Post-reform, Hardeknu	Mange

Tabel 4. Mønter henført til Ribe og behandlet af Malmer.

Reference	Møntsted	Type	Møntmester	Datering	Antal
Hbg. 55	Ribe (indskrift & kæde 14.151)	Quatrefoil	Sirc, forvirret	Pre-reform	37
Hbg. 56	Ribe (indskrift)	Pointed Helmet/Quatrefoil	Sirc	Pre-reform	8
Malmer 9.725.14.1341	Ribe (kæde 14.151)	Quatrefoil/Pointed Helmet	Forvirret	Pre-reform	2
Malmer 14.354.1341	Ribe (kæde 14.151)	Pointed Helmet	Forvirret	Pre-reform	4
Hbg. HK 48	Ribe (type)	Pointed Helmet/buekors	Forvirret	Sen Knud d Store, Hardeknu	9
Hbg. HK 49	Ribe (type)	Pointed Helmet/tre buer	Forvirret	Sen Knud d Store, Hardeknu	5
Hbg. HK 49 var.	Ribe (type)	Degenereret buste/tre buer	Forvirret	1035-1045	12

Litteratur

- Becker, Carl Johan, "The Coinages of Harthacnut and Magnus the Good at Lund c. 1040-c. 1046", *Studies in Northern Coinages of the Eleventh Century*, København 1981, s. 119-174.
- Becker, Carl Johan, "Nogle danske imitater med elementer fra Knud den Stores engelske type 'Short Cross'", *NNÅ* 1979-80 (1982), s. 81-92.
- Becker, Carl Johan, "Magnus den Godes Hedeby-mønter", *NNUM* 1983, s. 42-47.
- Becker, Carl Johan, "The Danish Mint at Odense (Funen) during the Eleventh Century", *Sigtuna Papers*, Stockholm 1990, s. 25-34.
- Bendixen, Kirsten, *Danmarks mønt*, 2. udgave, København 1976.
- Bengtsson, Kent "Møntprægning i Hedeby cirka 1015-1040' – En komplettering", *NNUM* 2020, s. 24-25.
- Blackburn, Mark, "English Dies used in Scandinavian Imitative Coinages", *Hikuin* 11, 1985, s. 101-124.
- Bogucki, Mateusz, Peter Ilisch & Stanisław Suchodolski (red.), *Frühmittelalterliche Münzfunde aus Polen*, Warszawa 2013-2017.
- Christiansen, Michael Wagner & Helle W. Horsnæs, "Guds hånd-udmøntninger", *NNUM* 2021, s. 5-15.
- Emsøy, Gard, "Utstein, åsatro, Magnus den gode sine norske mynter, Lund-mynter fra Harals Hardråde og imitativ utmyntning under Magnus Haraldsson", *Trøndelag Numismatiske Forening 50 år 1971-2021*, Trondhjem 2021, s. 113-129.
- Emsøy, Gard, "Hauberg tabell VI mynt nummer 48 flyttes til Norge", *NNUM* 2023, s. 75-81.
- Ernst, Axel, "Bidrag til Ribe mønts historie", *NNÅ* 1948, s. 1-38.
- Erslev, Kristian, "Roskildes ældste Mønter", *Aarbøger for Nordisk Oldkyndighed og Historie* 1875, s. 117-187.
- FMP = Bogucki, Ilisch, Suchodolski 2013-2017.
- Galster, Georg, "Danmarks Mønter", *Mønt (Nordisk Kultur XXIX)*, København, Oslo, Stockholm 1936, s. 139-200.
- Gunnarsson, Bo, "Den gäckande kedja 105 – spåret av en vikingatida myntunion?", *Samlad Glädje 2009*, Uppsala 2009, s. 71-89.
- Gunnarsson, Bo, "Hiberno-skandinaviska imitationer av Knut den Stores Quatrefoil", *NNUM* 2020, s. 37-46.
- Hauberg, Peter, *Myntforhold og Udmyntninger i Danmark indtil 1146*, København 1900.
- Hbg. = Hauberg 1900.
- Hauberg samling = Peter Haubergs samling, auktion, 17/6 og 4/11 1929, København.
- Hildebrand, Brod Emil, *Anglosachsiska mynt funna i Sveriges jord*, 2. udg., Stockholm 1881.
- Hjermind Jesper, "Theatrum Urbis Vibergensis 1000-1150", *De første 200 årene – nytt blikk på 27 skandinaviske middelalderbyer*, Bergen, 2008, s. 181-193.
- Jørgensen, Bent, *Stednavne ordbog*, 2. udgave, København 1994.
- KMMS = Den kongelige Mønt- og Medaillesamling, Nationalmuseet, København.
- Lindström, Jessica, *Myntningen i Danmark 995-1042. En studie med utgångspunkt i det svenska materialet*, C-uppsats, Högskolan på Gotland, 1996.
- Malmer, Brita, "Ett Knut den store-mynt från Ørbæk", *NNUM* 1983, s. 121-122.
- Malmer, Brita, *The Anglo-Swedish Coinage c. 995-1020*, Stockholm 1997.
- Malmer, Brita, *Den svenska Mynthistorien – Vikingatiden ca 995-1030*, Stockholm 2010.
- Malmer, Brita, *Serpents and Crosses. Scandinavian Coinages from the time of Louis the Pious, Knut the Great, Harthacnut, and Anund Jakob*, Stockholm 2023.

- Moesgaard, Jens Christian, "Møntproduktionen i Ørbæk og kongemagtens interesse i Limfjordsområdet i 1000-tallet", *Årbog 2012. Vesthimmerlands Museum*, Aars 2012, s. 31-41.
- Moesgaard, Jens Christian, "Om den sande natur af 1000-tallets danske udmøntninger – nogle tanker inspireret af mønter fra Ørbæk", *NNUM 2013*, p. 21-23.
- Moesgaard, Jens Christian, "Ørbæks næstældste mønt?" *Årbog 2017. Vesthimmerlands Museum*, Aars 2017, s. 65-69.
- Moesgaard, Jens Christian & Volker Hilberg, "Møntprægning i Hedeby cirka 1015-1040", *NNUM 2019*, s. 54-57.
- Poulsen, Thomas Gunzelnick, "De danske udmøntninger under Svend Estridsens sønner 1074-1134", *Aarbøger for Nordisk Oldkyndighed og Historie 2015* (2016), s. 117-221.
- Roesdahl, Else, Søren M. Sindbæk & Anne Pedersen, *Aggersborg i vikingetiden. Bebyggelsen og borgen*, København-Højbjerg, 2014.
- Skovgaard-Petersen, Inge, "The written sources", *Ribe Excavations 1970-76*, bind 1, Esbjerg 1981, s. 21-62.
- Søvsø, Morten, *Ribe 700-1050. From Emporium to Civitas in Southern Scandinavia*, Ribe-Højbjerg 2020.
- Wiechmann, Ralf, "Byzantinische Treppen und englische Kreuze – Zwei Münztypen des 11. Jahrhunderts – geprägt in Haithabu?", *Kulturwandel im Spannungsfeld von Tradition und Innovation. Festschrift für Michael Müller-Wille*, Neumünster 2013, s. 145-160.

Pilegaard Mønter & Bøger

ESTABLERET 1963

Algade 65 • DK-9000 Aalborg • tlf. +45 98 139 000 • pi@stofanet.dk
 Mønter: www.pilegaard-coins.dk • Bøger: www.antikvar.dk/pilegaard

FriMynt 2024

48:E INTERNATIONELLA
MYNT- & FRIMÄRKSMASSAN

Välkommen!

13 april kl 11.00-17.00

TEKNIKHALLEN / OLYMPIA
FILBORNAVÄGEN 9, HELSINGBORG, SVERIGE

www.frimynt.se

SSP / H-Expo

Drottninggatan 184, 254 33 Helsingborg • Tel +46 (0)705-29 25 60

NUMISMATISKE ARRANGEMENTER

Internationell ICOMON konferens i Stockholm

År kommer ICOMON:s årliga konferens att äga rum i Stockholm den 25-28 september. Arrangemanget möjliggörs genom ett samarbete mellan ICOMON, International Numismatic Council (INC) och Ekonomiska museet – Kungliga myntkabinettet. ICOMON är en del av ICOM (akronym för International Council of Museums) som är världens ledande internationella museiorienterade organisation. ICOMON grundades 1994 och medlemarna är museer för numismatik samt finansiella och ekonomiska institutioner.

Konferensen kommer att hållas på engelska och temat är ”Cross-Organization Collaborations” med fokus på samarbete inom områdena numismatik, monetär historia, finansiell folkbildning, samlingsförvaltning, utställningar och pedagogik inom museer, universitet, föreningar, banker, myndigheter och finansiella institutioner. Frågor av särskilt intresse är:

- Hur kan samarbeten mellan organisationer stärka ämnesområdena?
- Hur kan historiskt numismatiska perspektiv nå bortom museer och den numismatiska världen?
- Digitalisering och digitala medier: För vem, av vem, varför och hur?
- Hur kan vi stärka skyddet av samlingarna?

Programmet är ännu inte fastställt. Ett stort antal presentationsförslag har inkommit från över tjugo olika länder.

Konferensen välkomnar alla intresserade, men antalet deltagare kan komma att begränsas. Läs mer: icomon.mini.icom.museum/call-for-papers-2024-annual-meeting/

Cecilia von Heijne

”Digital numismatisk afton” – tillgängligt på Internet

I november 2022 lanserade Ekonomiska museet – Kungliga myntkabinettet, Svensk Numismatisk Förening och Numismatiska forskningsgruppen ett nytt koncept ”Digital numismatisk afton” – två korta föreläsningar, varav en är på engelska och en på skandinaviska och som ges via Zoom.

Temat för de första föreläsningarna var *Marina myntfynd*. Peter van Alfen (New York) talade om skeppsvrak och myntfynd på västra halvklotet och Gitte Ingvardson (Lund/Stockholm) talade om skatten på Gribshunden, skeppet som sjönk utanför Blekinges kust 1495.

I januari 2024 upprepades succén. Temat den gång var *Silver och mynt under vikingatiden*.

Rory Naismith (Cambridge) talade om myn-

tens och ädelmetallernas roll i vikingatidens samhälle. Därefter talade Florent Audy och Eeva Jansson (Stockholm) om den skånska Everlövsskatt, som nyligen förvärvades av Ekonomiska museet tack vare stöd från Svenssons och Ekströms Stiftelser.

Det är en integrerad del av konceptet att föreläsningarna spelades in. De kan ses på EKM:s, SNF:s och NFG:s webbplatser. Planen är att göra ”Digital numismatisk afton” till en årligt återkommande tradition.

Cecilia von Heijne, Curt Ekström,
Jens Christian Moesgaard

In memoriam: Lars O. Lagerqvist (1929–2023)

Museidirektör Lars O. Lagerqvist lämnade oss den 25 oktober 2023 i en ålder av 94 år. Närmaest i sorg är hustrun Lili och barnen Carl och Thérèse med familjer. Oräkneliga vänner och kollegor världen över saknar honom.

Född i Stockholm som son till förste bibliotekarie Halvar Lagerqvist och första bibliotekarie-assistent Dora, född Forssell, upptäckte Lars tidigt sin passion för språk och humaniora. Efter studenten fortsatte han med akademiska studier och avslutade dem med en filosofie licentiat examen.

Till Statens historiska museer och Kungl. Myntkabinetet (KMK) kom han 1951. Han innehade ett flertal olika tjänstetitlar fram tills perioden 1981 till 1992 då han först var avdelningsdirektör och sedan museidirektör för KMK. Under nästan hela sin yrkeskarriär var KMK hans bas, med undantag för ett par år på 1960-talet då han tjänstgjorde som bibliotekarie på Utrikesdepartementet.

Efter pensionering stannade Lars kvar som konsult i ytterligare ett decennium och blev då ovärderlig för en ny generation numismatiker. Han var generös med både sin tid och sin kunskap och kom alltid med vänlig uppmuntran. Även efter flytten till Skåne upprätthölls kontakten med kollegorna på KMK under alla år. Lars hade alltid svar på frågor och ville hålla sig ajour om verksamheten vid KMK.

Lars intresse inom numismatik var omfattande och spände över allt från mynthsistoria, mynträkning till medaljer. Fortfarande används dagligen den litteratur han har producerat av historiker, arkeologer och numismatiker och inte minst volymen "Svenska mynt under vikingatid och medeltid samt gotländska mynt". Hans pedagogiska engagemang genomsyrade utställningarna han kurserade och publikationerna han författade, där hans bok "Vad kostar det?" i samarbete med Nils Åberg fortfarande är att betrakta som en av de mest lästa.

Lars 2008 på
Slottbacken.

Några särskilt viktiga händelser under Lars tid på KMK var införlivandet av Handelsbankens Bankmuseum i KMK:s samlingar år 1974. Vid samma tid blev KMK under museidirektör Brita Malmer organisatoriskt ett eget museum. Det inleddes också en period av intensivt sökande efter egna lokaler för museet, vilket kunde slutföras 1996 då KMK flyttade in på Slottsbacken. I allt detta arbete hade Lars en viktig roll. I egenskap av Konungens medaljvårdare från 1985 till 2012 ansvarade Lars för Kungens medaljsamling och mottog själv H.M. Konungens medalj av 8:e storleken i serafimerordens band år 2006.

Utöver sitt engagemang för KMK var Lars aktiv i flera organisationer och föreningar, både nationellt och internationellt. Svenska Numismatiska Föreningen, FIDEM - Fédération Internationale de la Médaille d'Art, Gastronomiska akademien, Svenska Heraldiska föreningen och Svenska Fornminnesföreningen är några av

dem. I flera var han ordförande, sekreterare eller tjänstgjorde som redaktör. Han var även hedersmedlem och korresponderande medlem i flera nationella och internationella sammanslutningar.

Lars goda minne och berättarförmåga har alla som tillbringat tid med honom fått lyckan uppleva. Många är de berättelser från förr som förgyllt och roat både för stunden och över tid. Lars O. Lagerqvist har ofta beskrivits som en renässansomniska och som ett "levande uppslagsverk".

Hans lust att lära och lära ut tycks ha varit oändlig. Genom sin rika produktion och genom den person Lars var har han gjort ett stort avtryck. Lars har lämnat oss och är mycket saknad, men hans verk och minnen av honom lever vidare för kommande generationer.

Cecilia von Heijne & Ulrika Bornestaf

Prægtige kunstmedaljer, smukt fotograferet – flot og overskueligt præsenteret.

Anton Meybusch' ansættelsesforhold i Stockholm, Paris, København, England og Tyskland. Flot og rigt illustreret.

NUMISMATISK LITTERATUR

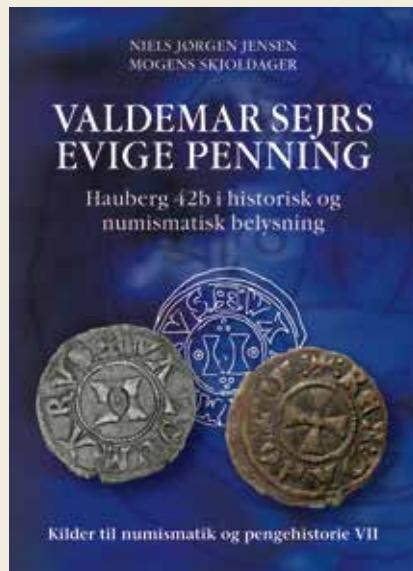
Niels Jørgen Jensen &
Mogens Skjoldager

Valdemar Sejrs evige penning. Hauberg 42b i historisk og numismatisk belysning.

Utgitt i serien Kilder til Numismatik
og Pengehistorie (nr. VII, 2023) av forlaget
Numismatik og Pengehistorie, Silkeborg.
160 sider, innbundet, rikt illustrert.
ISBN-nummer: 978-87-999610-4-7.
Kan bl.a. bestilles hos Dansk Numismatisk
Forening — numismatik.dk

Dette er noe så spesielt som en stor og vakker bok om én enkelt mynt. Nemlig penningen kjent som Hauberg 42b, utmyntet under danskekongen Valdemar Sejr (1202-1241). Mynten inngår i en rekke funn fra hele Danmark vest for Øresund. Den ble produsert gjennom flere år i siste del av Valdemars regenttid, og produksjonen menes at ha foregått i sin helhet (eller iallfall hovedsakelig) i Ribe på Jylland. Myntens ytre domineres av det store II, som naturlig leses sammen med kongens navn i omskriften, VALDEMARVS. Altså: Valdemar den annen. Reversen er utstyrt med malteseserkors, og også her refereres det i påskriften til kongemakten: REX DANORVM. Myntenes vekt varierer fra 0,7 til 1,1 gram, og sølvinnholdet er gjennomgående lavt, gjerne rundt 20%.

Altså en mynt som de færreste myntsamlere vil kaste seg over av rent estetiske grunner. Valdemarpennen har imidlertid en spesiell historisk betydning som gjør den fortjent til å løftes opp og frem i forhold til andre danske mynter fra samtiden. Dette skjer både i det nye storverket om dansk mynthsistorie, «Denar til daler» fra 2018 (se NNUM 2019, s. 89), og i en fersk doktoravhandling om monetariseringen av Danmark («Mønt og magt», 2020, Thomas Guntzelnick Poulsen, se NNUM 2021, s. 124, publisert i 2022 i Årbøger for Nordisk Oldkyndighed og Historie, årgang 2019 og 2020). Og nå slås det definitivt fast i form av en monografi, skrevet av Niels Jørgen Jensen og Mogens Skjoldager, de to redaktørene for [danskmoent.dk](#). Altså det populære nettstedet om danske mynter som omtaler seg selv som

«verdens største om et enkelt land». Den ene av forfatterne, Mogens Skjoldager, gikk bort under arbeidets gang, og boka ble derfor sluttført av Niels Jørgen Jensen alene.

Det som gjør Hauberg 42b-penningen så unik, er at den utgjorde krumtapp i et dristig og ambiøst økonomisk reformprogram som Valdemar Sejr gjennomførte. Den bærende ide var, for å si ttere boka: «*at mønsterne, der en gang havde forladt møntsmedjen, skulle forblive i omløb og ikke senere indgå i tvangsomvekslinger til skade for handel og monetarisering*».

For å kunne skape en evig penning (riksmynt) som ville fremme monetariseringen i alle deler av det danske samfunnet, benyttet Valdemar et knippe av virkemidler:

- plassering av all myndighet som myntherre hos kongen, hvilket innebar avvikling av biskopenes delaktighet,
- avvikling av det tilvante systemet med periodiske tvangsomvekslinger (renovatio monetae), som alltid hadde utgjort en viktig inntektskilde for kongemakt og biskoper,

- innføring av en ny, almen skatteordning, kalt plovskatt (plogskatt, rettet mot især bønder), som skulle erstatte det nevnte inntektstap og sikre biskopene deres andel,
- sentralisering av all myntproduksjon på ett sted, nemlig Ribe (noe usikkerhet om akkurat dette ble gjennomført fullt ut).

Det høye ambisjonsnivået skinner egentlig frem av myntens ytre. Når kongemakten hylles på begge myntsider, brøt det med en tradisjon hvor konge og biskop delte oppmerksamhet på hver sin side av myntene. Bruken av det store II til markering av Valdemars nummererte plass i den kongelige navnerekken, representerer også noe nytt. Sant å si kan jeg bare erindre en europeisk monark fra 1200-tallet som gjorde noe av det samme, nemlig ungarske Bela IV (1235-1270) som på noen av sine denarer benevnnes BELA QVARTI. For Valdemars del gjaldt det nok et signal til omverdenen at han ville videreføre arven etter sin navngjetne far, Valdemar den store (1157-1182).

Myntfunn fra de ulike deler av Danmark viser at Valdemar lyktes i sitt ambisiøse program langt på vei – dog bare for en begrenset periode. Inntrykket er at rikspenningen, alias «den evige penningen», oppnådde å få dominans i hele landet foruten Skånelandene i ca. 10-20 år, men at man deretter (etter Valdemars død) gled tilbake til en desentralisert utmynting i landsdelene og nye runder med regionale tvangsomvekslinger. Det

betød at myntene igjen opptrådte innenfor adsikte sirkulasjonsområder, slik at sjællandsk mynt dominerte på Sjælland..osv. Hvilket muligvis medførte at den totale mengden av sirkulerende mynt i landet gikk ned.

«Valdemar Sejs evige penning» er en svært interessant bok, som viser hvor mye det er mulig å kartlegge gjennom analyser av mynter og myntfunn, selv når det skriftlige kildematerialet er forholdsvis begrenset. Forfatterne går metodisk til verks og legger vekt på å skille mellom de historiske drøftelsler (kapitel 1 – 5) og temaer av utpreget numismatisk interesse (kap. 6 – 11). Til det numismatiske hører blant annet Valdemarpenningens undertyper, samt statistikker og analyse av myntfunnenes relative kronologi. De mest dedikerte av leserne vil nok finne spesiell glede i den omfattende katalogdelen (kap. 10), der alle varianter gjennomgås med basis i seks ulike typer av forsider og samme antall baksider i en inngående studie av bitegn og kombinasjoner. Denne oversikten vil trolig gjøre boken velegnet som referanseverk for fremtiden - til erstatning for en ufullstendig og foreldet oversikt fra Ramus og De vegges ufullendte myntverk fra 1800-tallet, som hittil har vært samlernes katalogreferanse på området.

Boken er rikt illustrert med vakre myntbilder og -tegninger. Den anbefales på det varmeste!

Sverre Dyrhaug

450

ÅRS JUBILEUM AV MUSEETS SAMLINGAR

Ekonomiska museet – Kungliga myntkabinettet Jubileumsmedalj 1572 – 2022

För att uppmärksamma 450 års-jubileet av museets samlingar har skulptören och konstnären Ernst Nordin fått i uppdrag att skapa en minnesmedalj. Köp den på museet eller beställ via e-post. Kostnad: 1595 kr (porto tillkommer vid beställning).

Skicka din beställning till info@ekonomiskamuseet.se med namn, leveransadress och antal. Vi återkommer med beställningsbekräftelse och betalningsinstruktioner. Leveranstid cirka tre veckor.

Beskrivning: Rund, präglad. Diameter: 40 millimeter. Tjocklek: 3 millimeter.
Vikt: 34 gram. Metall: Finsilver 999. Upplaga: 75 exemplar. Förpackning: Etui

Ekonomin
Ekonomiska museet
Kungliga myntkabinettet

ekonomiskamuseet.se
Narvavägen 13-17, Stockholm

FORENINGER & KABINETTER | NNU

Nordisk Numismatisk Union · Grundlagt 1935

Formand 2022-2025: Curt Ekström

Medlemmer:

Dansk Numismatisk Forening

Formand: Michael Wagner Christiansen
Hjemmeside: numismatik.dk
E-mail: formand@numismatik.dk

Føroya Myntsavnarfelag

Formand: Jóhannes Andreassen
Hjemmeside: myntsavnarfelag.qsite.dk
E-mail: ja@kallnet.no

Myntsafnarfélag Íslands

Formand: Eiríkur Lindal
Hjemmeside: mynt.is
E-mail: eiríkur@lindalsal.is

Norsk Numismatisk Forening

Formand: Guttorm Egge
Hjemmeside: norsknum.org
facebook.com/Norsknumismatiskforening/
E-mail: sverdy@online.no

Numismatiska Föreningen i Åbo

Ordförande: Tom C. Bergroth
E-post: tom.bergroth@royalcourt.se

Skånes Numismatiska Förening

Ordförande: Kristian Riesbeck
Hemsida: sknf.se
E-post: foreningen@sknf.se

Suomen Numismaattinen Yhdistys/

Numismatiska Föreningen i Finland
Ordförande: Juha Hyötyläinen
Hemsida: snynumis.fi
E-post: jumailhy@gmail.com

Svenska Numismatiska Föreningen

Ordförande: Curt Ekström
Hemsida: numismatik.se
E-post: info@numismatik.se

Den kongelige Mønt- og Medaillesamling,

Nationalmuseet

Frederiksholms Kanal 12, 1220 København K,
Danmark

Michael Andersen
Hjemmeside: natmus.dk
E-mail: michael.andersen@natmus.dk

Ekonomiska museet/Kungl. Myntkabinetet

Narvavägen 13-17, Box 5428, 114 84 Stockholm,
Sverige

Cecilia von Heijne
Hemsida: myntkabinetet.se
E-mail: Cecilia.vonHeijne@shm.se

Historiska museet vid Lunds Universitet

Krafts torg 1, 223 50 Lund, Sverige
Gitte Tarnow Ingvardson
Hemsida: luhm.lu.se
E-post: gitte.ingvardson@luhm.lu.se

**Myntkabinetet, Kulturhistorisk museum,
Universitetet i Oslo**

Frederiksgate 2, Oslo
Postadress: Postboks 6762. St. Olavsplatz, 0130 Oslo
Håkon Roland
Hjemmeside: khm.uio.no
Epost: hakon.roland@khm.uio.no

Myntsafn Sedlabanka og Þjóðminjasafns

Þjóðmynjasafn Íslands
Suðurgötu 41, 102 Reykjavík, Island
Hrónn Konráðsdóttir
Hjemmeside: thjodminjasafn.is
E-mail: hronn.konradsdottir@thjodminjasafn.is

Nationalmuseets Myntkabinett

Mannerheimintie 34, P.O. Box 913
00101 Helsinki, Finland
Frida Ehrnsten (orlov), vikar Jani Oravisjärvi
Hemsida: kansallismuseo.fi/sv/samlingar/
E-post: jani.oravisjarvi@kansallismuseo.fi

Numismatiska Forskningsgruppen,

Stockholms universitet
106 91 Stockholm, Sverige
Professor Jens Christian Moesgaard
Hemsida: archaeology.su.se/
numismatiska-forskningsgruppen
E-post: jens.christian.moesgaard@ark.su.se

Uppsala universitets myntkabinett

Besöksadress: Universitetshuset, Biskopsgatan 3
Postadress: Gustavianum, Uppsala universitets museum,
Akademigatan 3, 753 10 Uppsala, Sverige.
Ragnar Hedlund
Hemsida: coincabinet.uu.se
E-post: myntkabinetet@gustavianum.uu.se

NTNU Vitenskapsmuseet

Erling Skakkes gate 47 B
Postadress: Institutt for arkeologi og kulturhistorie,
7491 Trondheim, Norge
Jon Anders Risvaag
Hjemmeside: ntnu.no/museum/start
E-post: jon.risvaag@ntnu.no

Arkeologisk museum, Universitetet i Stavanger

Peder Klows gate 30A, Våland. Postboks 8600 Forus,
4036 Stavanger, Norge
Linn Eikje Ramberg
Hjemmeside: uis.no/nb/arkeologisk-museum
E-post: linn.l.ramberg@uis.no

Sælg mønter og medaljer på auktion

Charles II, 1660-1685
5 Guineas 1672, London
Hammerslag: 70.000 kr.

Vikingerne i Northumbria ca.
921-927 Penny
Hammerslag: 70.000 kr.

Romerriget
Lucius Verus, 161-169 e.v.t.
Hammerslag: 85.000 kr.

Christian V, 1670-1699
Søslaget i Køge Bugt,
sølvmedalje 1677
Hammerslag: 440.000 kr.

Rusland
Alexander III
"Memory of the Opening of
St. Peterburg Maritime Canal"
sølvmedalje 1885
Hammerslag: 60.000 kr.

BRUUN RASMUSSEN

PART OF THE BONHAMS NETWORK

bruun-rasmussen.dk